

ASSOCIACIÓ EGUEIRO

Seu social: Valls

Àmbit geogràfic: estatal

Forma jurídica: associació

- 51 persones treballadores
- 10 persones treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social
- 9 persones voluntàries
- 134 persones sòcies
- 20 persones ateses en serveis a la infància i la joventut
- 12 persones ateses en serveis d'atenció a trastorns de salut mental
- 19 persones ateses en serveis específics vinculats a l'àmbit penitenciari
- 85 persones ateses en serveis vinculats a drogodependències
- 32 persones ateses en serveis a altres col·lectius en situació d'exclusió social

www.egueiro.org

Breu història de l'organització

L'associació Egueiro, que significa "jo desperto" en grec clàssic, és una entitat sense ànim de lucre que desenvolupa programes específics de rehabilitació per a persones drogodependents i programes d'atenció a persones en risc d'exclusió social. Fou fundada per José Julián García en 1984 a La Rioja. L'any 1988 Egueiro va començar la seva activitat a Catalunya, on a poc a poc i en funció de les necessitats dels col·lectius amb el que treballa, va anar creixent i implementant programes que en el seu moment eren pioners com obrir la porta a la metadona i a les mesures penals dins les comunitats terapèutiques. En 2015 l'entitat va rebre la Creu de Sant Jordi.

Actualment, la seu central està situada a Valls (Tarragona) i disposa de tres comunitats terapèutiques i dotze pisos amb suport repartits per Valls, Tarragona, Reus, Barcelona, Ponts, Cornudella de Montsant, Ulldemolins i Alzira (València).

Formen part de la Xarxa d'Atenció a les Drogodependències de la Generalitat de Catalunya, col·laboren amb la DGAIA per l'atenció de joves migrants sols i amb la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil pel compliment de mesures penals alternatives en els nostres recursos.

Missió

La missió és oferir una atenció residencial professionalitzada a les persones amb conductes addictives, amb un programa terapèutic individualitzat, orientat a l'extinció de les conductes addictives i la millora de la salut de la persona atesa. Els recursos reproduïxen un espai socioeducatiu constituït amb finalitat terapèutica, on es fa èmfasi en el grup, incentivant la participació activa de la persona atesa.

Paral·lelament, i en l'àmbit del suport a les persones en risc d'exclusió la missió és treballar per a la igualtat d'oportunitats, lluitar contra els estigmes socials i per un tracte just i humà que ajudi a la seva inserció social.

Descripció de l'activitat

1. Programa de tractament de trastorns addictius. Realització de programes de drogodependències, en tres fases de tractament, dues en comunitat terapèutica i una final en pisos amb suport. Està destinat a persones que ja han intentat abans programes ambulatoris que no han funcionat i que necessiten aïllament puntual per aconseguir l'abstinència.
2. Programa de Mesures Penals Alternatives. Donem compliment a execucions penals sent l'únic centre acreditat a Catalunya pel tractament de les mesures d'internament. Realitzem programes de rehabilitació incidint en la causa que genera el delicte i fent-los compatibles amb els criteris de seguretat i rigor propis de qualsevol execució penal.

- Programa d'atenció a menors migrats sols. Gestió de dos pisos de transició a la vida adulta per a joves de 16 a 18 anys i d'un pis de l'Àrea d'Extutelats per nois de 18 a 21 anys.
- Programa d'extutelats. Programa fora de conveni d'atenció a joves en situació de carrer per impossibilitat de treballar. Aquest programa crea l'activitat presentada de "Brots Verds de Valls".

DESCRIPCIÓ DE L'EXPERIÈNCIA

BROTS VERDS DE VALLS. SEMBRANT OPORTUNITATS

Breu descripció

El projecte "Brots verds de Valls" neix de la necessitat de donar ocupació i d'evitar situacions de carrer al col·lectiu de nois i noies que quan complien la majoria d'edat i havien d'abandonar el recurs de menors on residien no tenien cap opció real d'inserció social ni laboral. Recuperant l'any 2020 unes set hectàrees de terreny d'una antiga teneria de Valls (Alt Camp) que feia més de quaranta anys que estaven abandonades, i sota la direcció d'una persona entesa de cultius, un grup de nois inicia el projecte netejant els camps, arreglant l'antiga bassa d'aigua, preparant una estructura de reg per goteig, i així poder començar l'any 2021 la sembra i cultiu dels terrenys. La collita va ser força bona i els mateixos nois van engegar dues vies de venda dels productes després que per part d'Egueiro articuléssim una societat limitada que donés possibilitat d'emetre factures i contractar persones: la primera, al mercat setmanal de la fruita i verdura de Valls on tots els dimecres i dissabtes hi són presents venent únicament els productes que ells cultiven; la segona via de venda va venir cercant la col·laboració d'empreses de la zona a qui es va explicar el projecte. D'aquí es va poder establir un acord amb "Salses Fruits" del poble de Figuerola del Camp que es va mostrar disposada a comprar-los quasi tota la producció de tomaca per a les seves manufactures. La resta de producte que no s'ha pogut vendre, ha estat donada setmanalment al Banc d'Aliments de Reus i a altres entitats socials, aconseguint el total aprofitament del producte. La gestió de les vendes i facturació ha estat a càrrec seu i els beneficis han permès diferents contractacions laborals durant l'any.

Aportació de valor de la iniciativa

"Brots verds de Valls" és una iniciativa que no ha rebut cap ajut econòmic per part de l'administració. Neix com una resposta a la necessitat creixent que s'anava detectant i per atendre a un col·lectiu sobre el qual no actuava ningú: què passa amb els menors tutelats quan compleixen la majoria d'edat. La novetat de crear un projecte on ells mateixos fossin els màxims promotors i que tinguessin oportunitat de lluitar per aconseguir un permís de treball i una feina legal i remunerada representava tot un

repte. Aquest projecte proporciona a les persones l'oportunitat d'iniciar un procés per donar solucions creïbles a la seva situació de manca i soledat, allunyats durant molt temps dels seus referents familiars, i adaptar-se a noves situacions aprenent a ser autònoms i a gestionar aquesta autonomia.

Necessitats identificades

El projecte "Brots Verds de Valls" respon a una necessitat que es plantejava quan els migrats menors sols complien la majoria d'edat. En aquell moment el reglament d'estrangeria no permetia disposar d'un permís de treball quan deixaven de ser menors i feia falta una oferta prèvia amb precontracte d'un any. La dificultat de trobar feina era immensa. A partir d'aquí i per evitar que els migrats acabessin al carrer sense cap mena de recursos i abocats a situacions que podrien generar iniciar-se en el camí de la delinqüència i de les toxicomanies, és quan es decideix posar en marxa un projecte que, conduït per ells mateixos, els hi pogués proporcionar formació i feina. Amb la reforma de la llei d'estrangeria la situació va millorar quant a l'accés al mercat de treball, ja que podrien disposar de permís de treball de forma generalitzada. Com acostuma a passar, però, sempre queden col·lectius que no es poden beneficiar de les millores legislatives i van detectar joves que no es podien acollir a la reforma de la llei, ja que no van arribar a temps a ser tutelats per l'administració, per falta de documents del país d'origen o d'altres factors. Aquests joves tornaven a quedar sense possibilitat de trobar feina legal fins que no poguessin acreditar tres anys d'estada al territori. És per això que és necessari continuar endavant per no deixar ningú enrere.

Principals objectius assolits

- Donar atenció a persones vulnerables evitant situacions de carrer.
- Ajudar a crear una activitat que, protagonitzada sempre per persones en risc d'exclusió social, aconsegueix generar contractes de feina per aquelles persones que disposen de permís de treball i ajudar a regularitzar aquelles que no en disposen podent estar utilitzant la xarxa de pisos d'Egueiro mentrestant no siguin autònoms.
- Visualitzar l'existència d'aquest col·lectiu implicant a la societat val·lencina i al seu teixit empresarial per tal que col·laborin en la seva inserció laboral.
- Signar un conveni de col·laboració amb la multinacional FM Logistic amb seu a Valls a fi que puguin contractar nois un cop surtin del projecte. Aquest conveni ha possibilitat ja la contractació de tres nois en els darrers mesos.
- Lluitar contra l'estigmatització del col·lectiu immigrant i afavorir la seva integració a la nostra societat.
- Potenciar la capacitació professional de les persones ateses i l'adquisició d'habilitats socials.
- Amb la parada al mercat de la verdura, contribuir a la dinamització del centre històric de Valls posant el seu gra de sorra en la millora de la degradació del barri.

Principals resultats obtinguts

Com a principals resultats quantitatius hem de dir la creació de llocs de treball. Durant l'any 2021 es van regularitzar documentalment i van disposar d'un contracte de treball d'un any un total de cinc persones ateses. A banda d'aquests cinc, es van fer dos contractes més indefinits als usuaris que van al capdavant del projecte. A més, a conseqüència del projecte, han començat a treballar a l'empresa FM Logístic altres tres nois. En total deu persones. El resultat de la collita ha estat al voltant de 60.000 kg de producte els beneficis dels quals es van destinar majoritàriament a contractacions i amortitzacions de materials. Es va adquirir un tractor a pagament ajornat en terminis que ha permès agafar més volum de terreny per a cultiu. A nivell qualitatiu, s'han format un total de 24 usuaris que han disposat d'un habitatge de la nostra entitat que es manté fins que no puguin ser autònoms econòmicament. Al mateix temps han disposat de seguiment educatiu permanent, grups terapèutics individuals i grupals, suport administratiu i legal, seguiment mèdic i formació també en altres àmbits com ara l'idioma i els costums i tradicions de la nostra terra. La integració social i laboral de tot el grup participant ha estat el resultat més encoratjador.

Abast de l'experiència

L'abast d'aquesta experiència es va limitar a la població de Valls, on es localitzaven els terrenys, i el col·lectiu inicial ha estat el de nois extutelats, joves entre 18 a 22 anys, que després d'haver passat per centres de menors no es van poder documentar o bé no disposaven d'un permís de treball. El resultat positiu de l'experiència ha obert la possibilitat d'exportar el projecte a la nostra comunitat terapèutica de Torreblanca a Ponts. Allà s'ha activat el projecte "Brots verds de Torreblanca" i, juntament amb la Cooperativa d'Artesa de Segre, s'ha posat en marxa una formació continuada en cultiu ecològic. En aquest nou projecte, els protagonistes són persones ateses en els programes de drogodependències i de mesures penals alternatives i com a objectius principals la seva formació i inserció laboral en finalitzar el tractament que realitzen. Cal dir que aquest projecte compta amb el suport de l'Ajuntament de Ponts i AGBAR.

Principals factors clau d'èxit

Com a factor important d'èxit s'ha de dir, en primer lloc, la planificació que es va fer del projecte. Abans de realitzar cultius, les persones van participar d'una formació entorn de l'activitat d'horta, amb les particularitats de les varietats autòctones, es van començar a buscar possibles clients i es va recuperar maquinària antiga o en desús d'altres pagesos de la zona. La innovació també ha estat un factor clau. El projecte naixia com una forma de generar feina per part d'ells mateixos, amb suport per part d'Egueiro, però eren els primers usuaris els que, amb el seu esforç, obririen el camí a d'altres. No només generen feina sinó que eviten que els que hi participen estiguin pels carrers i, en canvi, tinguin expectatives reals i puguin construir un projecte de vida factible. La sostenibilitat és també un factor important, la propera collita de 2023 s'inicia ja en una transició cap a cultiu ecològic. Cal indicar que un altre factor ha estat la capacitat de saber implicar en el projecte al teixit associatiu de Valls, al seu Ajuntament i a diferents empreses de la zona que han apostat clarament per donar oportunitats, sigui adquirint productes o oferint contractes de treball, a usuaris de "Brots Verds de Valls". La perseverança i la il·lusió, per finalitzar, potser serien les eines principals que s'han utilitzat en aquest projecte.

Dificultats i reptes superats en el desenvolupament de la iniciativa

El repte principal era comprovar si el primer grup tindria prou il·lusió i perseverança per entendre que els primers fruits, tant del camp com els personals tardarien a arribar i que si no ho feien pas a pas, la cosa no funcionaria. Egueiro va abocar tota la seva infraestructura en recolzar als nois, en constituir una societat que donés cobertura legal i econòmica a tot el projecte i a possibilitar habitatge per a tots ells. L'adequació dels terrenys va representar una dificultat gran. Eres més de quaranta anys d'abandonament total i no s'hi podia donar dues passes seguides pel nivell d'arbust i brossa existent. Fa ser una feina dura i es va superar molt favorablement. També, com que no es disposava de cap ajut econòmic per part de l'administració, va provocar cert patiment, però afortunadament, els ajuts van arribar per altres vies, en forma de pagesos que han ensenyat als nois, amb la donació de material i eines encara aprofitables, i en l'èxit de vendes tan bon punt vam començar a fer-ho. Fer el pas de tenir una parada fixe al mercat també va ser un repte important. La perspectiva d'atendre la gent, donar preus, cobrar, tornar canvi o fer-ho amb targeta, etc. no els resultava massa atractiu. Preferien la feina del camp a parlar ells sols amb desconeguts. Els resultats van ser molt positius des del primer dia i l'èxit en les vendes van dissipar les pors.

Persones implicades en l'experiència

Treballadores: 9

Membres equips directius: 3

Sòcies: 14

Ateses: 47

Voluntàries: 3

Elements innovadors que aporta l'experiència

A partir d'una cosa tan antiga com és vendre verdura innoven oferint un producte amb el qual expliquen un projecte. Expliquen que la seva compra té un doble valor: econòmic i humà. Innoven també en la forma de com s'ha fet el projecte, donant el protagonisme als joves, fomentant la responsabilitat, el sacrifici, les habilitats socials i la perseverança com a eixos principals. La corresponsabilitat econòmica del projecte ha estat un factor d'innovació. Que siguin conscients que el seu futur laboral va lligat a l'èxit del projecte igual que les millores econòmiques a les vendes i a reduir despeses no necessàries, ha fet que acabessin fent seu el projecte i que la implicació d'Egueiro s'hagi pogut anar disminuint de forma progressiva. Finalment, buscar la implicació del teixit associatiu i empresarial de Valls ha estat un element d'innovació important, no demanant ajut econòmic sinó oportunitats de feina per aquells que no era possible contractar al projecte, però que hi havien participat formant-se.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

L'experiència d'aquest projecte és perfectament replicable per a qualsevol entitat que treballi amb persones en risc d'exclusió social. Sovint, l'ajut a les persones ateses per a la seva reinserció laboral es limita a introduir-los dins dels mitjans habituals de recerca de feina i les seves capacitats en tots els ordres dificulten aquesta via. La possibilitat d'ajudar-los a posar en marxa projectes on ells mateixos siguin, a la llarga, els propis gestors obre la porta a noves actituds en ells no tan pendents de prestacions i, en canvi, disposats a construir un projecte de vida viable. És un projecte sostenible, que ajuda a l'arrelament local cosa que facilita també la replicabilitat i la possibilitat de treballar conjuntament amb altres entitats socials complementant-nos en els punts més febles de cada entitat envers els diferents col·lectius de risc. El projecte a més pot significar el punt de sortida per altres empenedories com ara la venda a domicili, la lluita contra el malbaratament alimentari, etc. mantenint sempre el caràcter social de totes elles.